

Rok akademicki:

2014/15

Jednostka prowadząca:

Wydział Teologiczny

Kierunek:

Teologia

Specjalność:

teologia kapłańska

Poziom:

jednolite studia magisterskie, stacjonarne

Nazwa przedmiotu:

Teologia pastoralna

Język:

PL

Typ przedmiotu:

przedmiot obowiązkowy

Przedmiot obieralny:

nie

Rok studiów, semestr:

rok V, semestr letni

Wymiar:

ćwiczenia: 15 godz.

Punkty ECTS:

ćwiczenia: 1

Forma zaliczenia:

ćwiczenia: zaliczenie z oceną

Prowadzący:

ćwiczenia: o. dr hab. Jerzy Brusiło OFMConv; ks. dr hab. Jan Klimek;

Koordynator sylabusu:

ks. dr hab. Jan Klimek

Sylabus dostępny w ramach:

- [Teologia pastoralna](#) [na kierunku:] [teologia kapłańska](#) (T_ksd), jednolite studia magisterskie, stacjonarne, V rok, semestr letni
 - [prowadzący ćwiczenia:15h/zo/1ECTS]: o. dr hab. Jerzy Brusiło OFMConv;
 - [prowadzący ćwiczenia:15h/zo/1ECTS]: ks. dr hab. Jan Klimek;

Wymagania wstępne:

Zajęcia w tym cyklu kończą tematykę ćwiczeń teologii pastoralnej (czwarty semestr) i zakładają znajomość wcześniej prowadzonej tematyki. Studenci znają już metodykę badań i ćwiczeń teologii

pastoralnej oraz wymaga się materiału innych przedmiotów teologicznych w dotychczasowym toku studiów.

Cele:

Podstawowym celem ćwiczeń jest ogarnięcie całokształtu zagadnień teologii praktycznej w postaci idei, konstrukcji i zastosowania programu (planu duszpasterskiego). W celach dydaktycznych zwraca się uwagę na aktywne i twórcze podejście do koncepcji programu duszpasterskiego w zastosowaniach parafialnych.

Treści kształcenia:

Ćwiczenia w pierwszej części semestru zapoznają studentów z koncepcją programu duszpasterskiego w ogóle, nawiązując do programu duszpasterskiego Komisji Duszpasterstwa Ogólnego Konferencji Episkopatu Polski na rok 2011/12 i 2012/13 i podając praktyczne wskazania do budowania programów parafialnych i osobistych w pracy duszpasterskiej. W drugiej części semestru zajęcia koncentrują się na poprawnych schematach programów dla grup parafialnych, formacji w roku duszpasterskiego i koordynacji poszczególnych programów szczegółowych w jednym planie działania parafii (kilku duszpasterzy). Pod koniec semestru omówiona zostanie specyfika pracy duszpasterskiej (programu duszpasterskiego) w wyjątkowych przypadkach „wczesnej” Komunii św. (dzieci w wieku przedszkolnym), problemy we współczesnym przygotowaniu młodzieży do bierzmowania oraz wyzwania w duszpasterstwie katechumenatu – dla osób dorosłych pragnących przystąpić do sakramentu chrztu. W programie ćwiczeń znajduje się przede wszystkim motywacja do budowania własnych schematów (programów) w przyszłej pracy duszpasterskiej.

Pierwszym punktem ćwiczeń jest umiejętność sformułowania hasła przewodniego programu.

Ogólny temat nawiązujący do hasła programowego

Sformułowanie celu lub celów duszpasterskich jak również zaznaczenie celów dydaktyczne, formacyjne, naukowe itp.

Opis osób, miejsca i czasu, który ma wypełnić program duszpasterski.

Syntetyczna charakterystyka, metody i środki realizacji programu duszpasterskiego.

Szczegółowy plan realizacji założonego tematu najbardziej obszerna i drobiazgowa, z podaniem dokładnych dat, godzin, bibliografii, załączników i dokumentów.

Uwagi i przewidywane problemy związane z zamierzoną realizacją programu duszpasterskiego.

Sprawozdanie z wykonania programu duszpasterskiego po czasie przeznaczonym na zaplanowany program.

Program duszpasterski – analiza przykładów.

Program duszpasterski – spotkania z rodzicami dzieci I komunijnymi.

Całoroczny program spotkania ministrantów.

Specyfika pracy duszpasterskiej w wyjątkowych przypadkach „wczesnej” Komunii św. (dzieci w wieku przedszkolnym) oraz przygotowania do sakramentów św. osób dorosłych.

Problemy we współczesnym przygotowaniu młodzieży do bierzmowania w warunkach postępującej laicyzacji i liberalizacji postaw młodych ludzi. W programie ćwiczeń znajduje się przede wszystkim motywacja do budowania własnych schematów (programów) w przyszłej pracy duszpasterskiej.

Pierwszym punktem ćwiczeń jest umiejętność sformułowania hasła przewodniego programu.

Ogólny temat nawiązujący do hasła programowego

Sformułowanie celu lub celów duszpasterskich jak również zaznaczenie celów dydaktyczne, formacyjne, naukowe itp.

Opis osób, miejsca i czasu, który ma wypełnić program duszpasterski.

Syntetyczna charakterystyka, metody i środki realizacji programu duszpasterskiego.

Szczegółowy plan realizacji założonego tematu najbardziej obszerna i drobiazgowa, z podaniem dokładnych dat, godzin, bibliografii, załączników i dokumentów.

Uwagi i przewidywane problemy związane z zamierzoną realizacją programu duszpasterskiego.

Sprawozdanie z wykonania programu duszpasterskiego po czasie przeznaczonym na zaplanowany program.

Program duszpasterski – analiza przykładów.

Program duszpasterski – spotkania z rodzicami dzieci I komunijnymi.

Całoroczny program spotkania ministrantów.

Specyfika pracy duszpasterskiej w wyjątkowych przypadkach „wczesnej” Komunii św. (dzieci w wieku przedszkolnym) oraz przygotowania do sakramentów św. osób dorosłych.

Problemy we współczesnym przygotowaniu młodzieży do bierzmowania w warunkach postępującej laicyzacji i liberalizacji postaw młodych ludzi.

Efekty kształcenia:

Student posiada wiedzę na poziomie teoretycznym i praktycznym.

1. W wyniku przeprowadzonych zajęć student potrafi sformułować hasło przewodnie programu duszpasterskiego (jedno-dwu wyrazowe, krótkie motto pracy duszpasterskiej) wprowadzające w duchową atmosferę czasu objętego programem, np. „Rok Wiary” – z programu papieskiego na rok liturgiczny 2012/13.
2. Ocenia ogólny temat nawiązujący do hasła programowego, który stosuje do poprzednich programów wieloletnich i kontynuuje temat programu z poprzedniego roku (dwa, trzy zdania podrzędnie złożone). „Kościół naszym domem. Kościół domem i szkoła komunii” – z programu Komisji Duszpasterstwa Ogólnego Konferencji Episkopatu Polski na rok 2011/2012.
3. Opisuje cel lub cele duszpasterskie (ewentualnie cel zasadniczy i cele drugorzędne), jaki ma być związany z realizacją określonego programu (np. pobudzenie modlitwy u dzieci i młodzieży, w „Roku Eucharystii” – większa świadomość eucharystyczna wiernych).
4. Student nakreśla opisy osób, miejsca i czasu, który ma wypełnić program duszpasterski (np. rok katechetyczny, rok kalendarzowy), oraz wskazuje podmiot realizujący założony program duszpasterski (diecezja, dekanat, parafia, grupa religijna, proboszcz, duszpasterz).
5. Podaje kontekst ekonomiczno-społeczno-polityczny wydarzeń programu, jaki towarzyszy wydarzeniom czas (rekolekcje, misje parafialne, święta, akcje towarzyszące programowi – także np. wybory samorządowe, zmiana proboszcza).
6. Formułuje syntetyczną charakterystykę, metody i środki realizacji programu duszpasterskiego (najlepiej w 20-25 punktach), rozwija ogólny temat i hasło programowe jako konspekt, który w punktach, w poszczególnych wytycznych pokazuje jaki będzie cały program duszpasterski.
7. Przedstawia szczegółowy plan realizacji założonego tematu na podstawie jego charakterystyki; potrafi rozłożyć plan chronologicznie według np. roku katechetycznego: miesiącami od września do sierpnia i uwzględnia specyficzne momenty liturgiczne w parafii lub grupie duszpasterskiej (rocznice, odpusty, uroczystości kościelne).
8. Wskazuje uwagi i przewidywane problemy związane z zamierzoną realizacją programu duszpasterskiego, nakreśla spodziewane trudności, doświadczenia z realizacją podobnych zamierzeń duszpasterskich w przeszłości.
9. Poprawnie sporządza sprawozdanie z wykonania programu duszpasterskiego po czasie przeznaczonym na zaplanowany program, zbiera co się udało, czego zabrakło i dlaczego, formułuje sugestie i wnioski do przeprowadzenia następnego programu duszpasterskiego.
10. Wdraża osiągnięte zamierzenia i cele, analizy merytoryczny i formalne w realizacji konkretnego programu duszpasterskiego na pierwsze spotkanie organizacyjne dla rodziców dzieci pierwszokomunijnych.
11. Wykorzystuje zdobyte umiejętności do zbudowania całorocznego programu duszpasterskiego w parafii średniej wielkości dla formacji liturgicznej i praktycznych spotkań (pracy) z ministrantami młodszymi i lektorami, biorąc pod uwagę uwarunkowania konkretnego, przyszłego roku duszpasterskiego 2013/2014.
12. Opracowuje założenia pastoralne i programowe w specyficznym problemie tzw. „wczesnej” Komunii

św. (dzieci w wieku przedszkolnym), gdy z racji obiektywnych potrzeba przygotować indywidualnie dzieci do pierwszej spowiedzi i pierwszej komunii św.

13. Student zdaje sobie sprawę z trudności sakramentu pokuty w wieku przedszkolnym, analizuje uwarunkowania społeczne, psychologiczne i duchowe, potrafi do problemu podejść integralnie.

14. Zna problemy we współczesnym przygotowaniu młodzieży do bierzmowania, bierze pod uwagę „okres buntu” (zwłaszcza u młodzieży gimnazjalnej), wskazuje sposoby rozwiązania kwestii wynikających z laicyzacji, demoralizacji i liberalizacji młodzieży okresu „dojrzałości chrześcijańskiej”.

15. Student w wyniku przeprowadzonych zajęć dobiera metody i tematy (program duszpasterski) przygotowania dorosłych do sakramentów św. lub też wybiera sposoby pracy duszpasterskiej z osobami, które wprawdzie przyjęły sakramenty wtajemniczenia chrześcijańskiego (chrzest, bierzmowanie, Eucharystia) ale straciły kontakt z wiarą, często odeszły z Kościoła i pragną na nowo rozpocząć swoje życie z Bogiem.

Metody i narzędzia dydaktyczne:

W trakcie zajęć (ćwiczeń) studenci przygotowują poszczególne części programu duszpasterskiego, następnie w dyskusji formułują wnioski i krytycznie nanoszą poprawki do własnych schematów. Pod koniec czterosemestralnego cyklu ćwiczeń, studenci powinni do wielu tematów i problemów podchodzić z większą samodzielnością i kreatywnością. Poza ćwiczeniami w ramach godzin dydaktycznych studenci pisemnie opracowują program spotkań w kancelarii parafialnej i przygotowują recenzję artykułu pastoralnego.

Sposoby sprawdzania i warunki zaliczenia:

Studenci są oceniani na każdym ćwiczeniu – wszyscy powinni zabierać głos. Poza czynnym udziałem na zajęciach wspólnych, studenci indywidualnie przedstawiają poprawione, gotowe, pełne programy duszpasterskie do zaliczenia semestru. Opracowane na ćwiczeniach programy duszpasterskie mogą być wykorzystane do konkretnej pracy parafialnej. Zaliczenie na koniec semestru – koniec roku z oceną.

Lektury podstawowe:

- Bieniek H., Metody sprawnego zarządzania i planowania, Warszawa 1999.
- Houtard F., Goddijn W., Duszpasterstwo całościowe i planowanie duszpasterstwa, „Concilium” 1-10 (1965-66), s. 166-178.
- Komisja Duszpasterstwa Konferencji Episkopatu Polski, Być solą ziemi. Rok 2012/2013. Kościół domem i szkoła komunii. Program duszpasterski Kościoła w Polsce na lata 2010-2013, Poznań 2012.
- Komisja Duszpasterstwa Konferencji Episkopatu Polski, Kościół naszym domem. Rok 2011/2012. Kościół domem i szkoła komunii. Program duszpasterski Kościoła w Polsce na lata 2010-2013, Poznań 2011.
- Olszewski M., Planowanie duszpasterskie, [w:] Leksykon teologii pastoralnej, Lublin 2000.
- Woronowski F., Zarys teologii pastoralnej, tom 1, Warszawa 1984.
- Zuberbier A., Materiały do teorii teologii pastoralnej, Warszawa 1974.

Lektury uzupełniające:

- Biela B., Kościół – wspólnota. Wspólnota jako zasada urzeczywistniania się Kościoła w ujęciu ks. Franciszka Blachnickiego (1921-1987), Katowice 1993.
- Kamiński R., Duszpasterstwo w społeczeństwie pluralistycznym, Lublin 1997.
- Kamiński R., Teoria i praktyka we współczesnej teologii pastoralnej. „Ateneum Kapłańskie” 75 (1983),
- Kamiński R., Ujęcia teologii pastoralnej na Zachodzie w okresie posoborowym. „Zeszyty Naukowe KUL 1983” R.26 nr 3.
- Misiaszek A., Teologia pastoralna, Gdańsk 1986.
- Penc J., Planowanie strategiczne – strategic planning, [w:] tenże, Leksykon biznesu, Warszawa 1997.
- Piwowarski W., Eklezjologiczna koncepcja teologii pastoralnej, „Ateneum Kapłańskie” 69 (1966).

- Wczesna Komunia Święta. Wprowadzenie dzieci przedszkolnych w sakrament pojednania i Eucharystii, [red.] Kurosz J., Misiek B., Węclawski M., Wosicka D., Poznań-Warszawa 2005.
- Woronowski F., Funkcja miłości czynnej Kościoła. Łomża 1977.

Uwagi: